

Retningslinjer for tilskudd til Nasjonalt kompetanse-tjenestetiltak for kommuner om planlegging av vindkraft på land (kap. 1800, post 50 og 72)

1. Innledning

Disse retningslinjene fastsetter hovedelementene for tilskudd til et nasjonalt kompetansetjenestetiltak for kommuner om planlegging av vindkraft på land. Tilskuddet utlyses under Energidepartementets tilskuddsordning «Tilskudd til kompetanseutvikling og formidling med relevans for energiområdet».

2. Mål og målgruppe

Prosjekttilskudd skal bidra til styrking av kunnskap og økt kompetanse innenfor et område hvor det erfares at det er behov for ytterligere støtte og bistand – kommunal planlegging og behandling av vindkraft på land. Det lyses derfor ut prosjekttilskudd til etablering og tiltak for utvikling av en nasjonal kompetansetjeneste som skal formidle, veilede og bistå kommuner når det gjelder planlegging og behandling av vindkraft på land. Kommunene har etter lovendringene i plan- og bygningsloven og energiloven som trådte i kraft 1. juli 2023 en viktigere rolle enn før når det gjelder vindkraft på land, blant annet ved at konsesjon først kan gis etter at tiltak er planavklart etter plan- og bygningsloven.

Formålet med tiltaket om en nasjonal kompetansetjeneste er at kommunene skal oppleve større trygghet rundt områderegulering og konsesjonsbehandling av vindkraft. Formålet ønskes oppnådd ved formidling og utvikling av en kompetansetjeneste hvor det gis råd om prosessen for områderegulering etter plan- og bygningsloven, samt konsesjonsprosessen etter energiloven som Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) styrer, og ved at kommunene opplever at det finnes en nøytral tredjepart som kan videreformidle kunnskap om virkninger av vindkraft på land.

Prosjekttilskudd skal bidra til økt kompetanse, slik at den kommunale behandlingen av planforslag om vindkraftanlegg på land gjøres mer effektivt og i tråd med regelverket som gjelder for disse, primært plan- og bygningsloven og forvaltningsloven. Kompetansetjenesten er ment å være et supplement til kommunene, og skal dermed ikke utføre oppgaver for kommunene.

Kompetansetjenesten skal ikke gi råd om en kommune bør stille seg positiv eller negativ til konkrete utbyggingsprosjekter. Kompetansetjenesten skal også avgrenses mot spørsmål om konsultasjoner med samiske interesser i vindkraftsaker. Kommunene kan få bistand fra NVE til konsultasjoner med samiske interesser der det legges opp til parallelle plan- og konsesjonsprosesser. Videre finnes det eksisterende veiledningsmaterieell om hvordan kommunene skal gå fram ved konsultasjoner.

Tilskuddsmottaker skal etablere en samlet og uavhengig nasjonal kompetansetjeneste som skal oppleves som et lavterskeltilbud for kommunene, og som i utgangspunktet skal være mulig for kommunene å benytte seg av kostnadsfritt. Tilbudet skal oppleves like tilgjengelig for alle kommunene i hele landet, og tilskuddsmottaker må i rimelig utstrekning kunne være tilgjengelig for kontakt. Ved stor pågang fra kommuner, vil kompetansetjenesten måtte prioritere ut ifra parametere om høyest måloppnåelse for tiltaket totalt sett.

Kompetansetjenesten skal også være tilgjengelig for fylkeskommunene, blant annet knyttet

til deres veiledningsrolle overfor kommunene og utarbeidelse av regionale planer og regionale planstrategier.

3. Kriterier for måloppnåelse

Søknad om tilskudd skal opplyse om hvordan tiltaket vil understøtte formålet med prosjekttilskudd og begrunne hvorfor støtten er utløsende for tiltaket.

Søknader skal foreslå hvilke måleparametere som vil benyttes for å verifisere resultatene av tiltaket. Tilskuddsmottakere vil pålegges rapporteringskrav som er egnet til å belyse resultatene.

Departementet skal etterprøve oppnåelse av formål og resultater av tilskudd ved resultatrapporteringen fra tilskuddsmottaker og gjennom kontrolltiltak med videre.

4. Kriterier for tildeling av tilskudd

4.1 Tildelingskriterier – type tiltak

Tildelingskriterier for søknader om prosjekttilskudd. Det skal ved behandlingen av søknader om tilskudd legges særlig vekt på ett eller flere av følgende kriterier:

- Om tiltaket underbygger utvikling av en nasjonal kompetansetjeneste som skal formidle, veilede og bistå kommuner når det gjelder planlegging og behandling av vindkraft på land, som igjen skal bidra til lovmessig og effektiv kommunal behandling av vindkraftanlegg på land.
- Om tiltaket eventuelt på annen måte understøtter formålet med ordningen, og begrunne hvorfor støtten er utløsende for tiltaket.
- Om tiltaket legger godt til rette for å oppnå resultater eller etablere kunnskap om kommunale planleggingsprosesser for vindkraft på land.

4.2 Tildelingskriterier – berettigede søkere

- De som kan motta prosjekttilskudd er universiteter, høyskoler, frittstående forskningsinstitusjoner og andre organisasjoner som gjennomfører samarbeidstiltak eller driver med forskning, formidling, forbedringstiltak og kompetanseutvikling med relevans for vindkraft på land.
- Tilskuddsmottakeren må
 - ha god kompetanse på prosessene for kommunal behandling etter plan- og bygningsloven
 - ha god forståelse for forholdet mellom plan- og konsesjonsbehandling, herunder hva regelverket sier om innhold og utforming av en kommunal områdereguleringsplan for vindkraftanlegg
 - kunne forstå og kunne videreformidle kunnskap om hvilke virkninger vindkraft på land har på andre interesser
 - i rimelig utstrekning ha kapasitet til å kunne tilby et lavterskeltilbud ved å være tilgjengelig for kontakt fra kommunene.
- Tilskuddsmottaker bør i tillegg ha
 - grunnleggende kompetanse i forvaltningsrett og om miljøtema, herunder om konsekvensutredninger og konsekvensutredningsforskriften
 - kjennskap til konsesjonssystemet etter energiloven

- Det tas sikte på at det etableres en samlet nasjonal kompetansetjeneste. Tilskuddsmottaker kan derfor utgjøre samarbeidskonstellasjoner mellom aktuelle organisasjoner og virksomheter som utfyller hverandre kompetansemessig.

4.3 Tildelingskriterier – absolutte vilkår

Som vilkår for prosjekttilskudd kreves:

- At tilskuddsmottaker er en registrert virksomhet og som gjennomfører samarbeidstiltak eller driver med formidling, forbedringstiltak og kompetanseutvikling.
- At tilskuddsmottaker eller formålet med tiltaket er «not for profit»

4.4 Tildelingskriterier – vurdering av søknadene

Følgende kriterier vil tillegges vekt i søknadsbehandlingen:

- Om tiltaket tilfredsstiller kriteriene i punkt 4.1-4.3, herunder vurdering av grad av relevans og bidrag til måloppnåelse.
- Tilskuddsmottakers kjennskap til regelverket som er relevant for behandlingen av vindkraft på land gjennom planprosesser etter plan- og bygningsloven, og forholdet mellom planbehandling og konsesjonsbehandling av vindkraft på land.
Tilskuddsmottakerens kjennskap til forvaltningsrett, miljøtema og andre problemstillinger som kan oppstå rundt kommunal planlegging av vindkraft på land, herunder kjennskap til regelverket for konsekvensutredninger, samt erfaring med kommunale planleggingsprosesser og kjennskap til konsesjonsbehandling etter energiloven.
- Tilskuddsmottakers plan for formidling av og utvikling av kompetanse og tiltak for å nå ut til kommuner over hele landet og å gjøre tiltaket kjent og synlig.
- Tiltakets evne til å kunne henvise kommuner til det eksisterende kunnskapsgrunnlaget om vindkraft på land som er utarbeidet av statlige myndigheter som NVE, Miljødirektoratet mv.
- Tiltakets kapasitet og gjennomføringsevne overfor kommuner over hele landet, herunder tilgjengelighet og rask responstid. Det bør også skisseres hvordan prosjektet eller tiltaket planlegger å håndtere stor pågang, med forslag til hvordan henvendelser kan prioriteres eller settes i kø.
- Tilskuddsmottakers plan for involvering fra kommunene i rapporteringen på oppnådde resultater av tiltaket med utgangspunkt i tiltakets formål.
- Om tilskuddet er utløsende for prosjektet. Søker forutsettes å legge fram informasjon som sannsynliggjør at prosjektet ikke vil kunne realiseres uten tilskudd eller i mindre omfang eller med lavere måloppnåelse, herunder søkers beste vurdering av øvrige finansieringskilder og inntektsmuligheter.
- Om tiltakenes resultater blir allment tilgjengelige.

5. Rapportering, oppfølging og kontroll

5.1 Rapportering fra tilskuddsmottaker

Tilskuddsmottaker skal sende inn dokumentasjon i henhold til vilkårene satt i tilskuddsbrev.

Tilskuddsmottaker skal rapportere følgende:

- Oversende hensiktsmessig dokumentasjon som viser hvordan støtten er benyttet ved prosjektslutt/årsslutt. Dokumentasjonen skal omfatte hvilke tiltak som er gjennomført og hvilke resultater som er oppnådd i henhold til rapporteringskriterier.
- Informasjon som belyser måleparametere for prosjekttilskudd (se kriterier for måloppnåelse i pkt. 3).

Tilskuddsmottaker skal avlegge prosjektrekskap som synliggjør hvilken rolle tilskuddet har hatt i finansieringen av prosjektet eller tiltaket.

Nærmere krav og frister for rapportering fastsettes i tilskuddsbrev. Kravene til rapportering, oppfølging og kontroll kan også ivaretas i allerede etablerte prosesser hos tilskuddsmottaker.

5.2 Internkontroll

Departementet skal sikre at systemer og tiltak bidrar til å sikre korrekt:

- registrering av faste data
- søknadsbehandling, herunder dokumentasjon av kvalitative og kvantitative vurderinger av søknaden
- registrering av gitte tilsagn om tilskudd
- utbetaling av tilskudd til rett mottaker og til rett tid
- registrering i regnskapet
- behandling av dokumentasjon fra tilskuddsmottaker.

5.3 Kontroll av informasjon fra tilskuddsmottaker

Mottatt informasjon i søknad og rapporter skal kontrolleres. Med informasjon forstås opplysninger som er vesentlige i forhold til beregning av tilskuddet og beslutning om tildeling (ved søknad) og informasjon som er vesentlig i forhold til vurdering av måloppnåelse og oppfyllelse av vilkår (ved rapportering). Kontrollens omfang bestemmes ut fra en vurdering av tilskuddets risiko og vesentlighet. Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres.

5.4 Revisorattestasjon

For tilskudd over 2 mill. kroner kan det vurderes om det skal kreves at det sendes inn revisorattestert regnskap etter avslutning av tiltaket.

6. Kunngjøring

Prosjekttilskudd kunngjøres på departementets nettsider. Her vil også tematiske områder og eventuelle søknadsfrister framgå.

7. Søknadens innhold og form

Søknaden merkes «Søknad om tilskudd til Nasjonalt kompetansetjenestetiltak for kommuner om planlegging av vindkraft på land», og må undertegnes av organisasjonens leder. Søknaden sendes fortrinnsvis elektronisk til postmottak@ed.dep.no.

Søknad kan også sendes til:

Energidepartementet
Postboks 8148 Dep

0033 OSLO

Det er ikke et eget søknadsskjema for tilskuddsordningen.

Søknaden bør inneholde følgende opplysninger:

1. Organisasjonens navn, adresse, telefonnummer og e-postadresse.
2. Organisasjonsnummer/foretaksnummer dokumentert ved firmaattest
3. En kort virksomhetsbeskrivelse, inkl. ev. vedtekter
4. Kontonummer for overføring av ev. tilskudd
5. Kontaktpersoner.

Om tiltaket:

1. Målsetting og beskrivelse av hvordan tilskuddet vil understøtte formålet med tilskuddsordningen, og vurderinger av hvordan tiltaket vil oppfylle kriteriene for utlysningen (jf. kapitlene 2, 3 og 4 ovenfor)
2. Omtale av målgruppen
3. Beskrivelse av hvordan tiltaket skal organiseres
4. Informasjon om eventuelle forutsetninger for gjennomføring av tiltaket
5. Mulighet for koordinering med andre organisasjoner
6. Tidsplan og milepæler for gjennomføring
7. Konkretisering av forventede resultater
8. Beskrivelse av hvordan resultatene av tilskuddet vil bli vurdert og rapportert
9. Aksept eller forbehold vedrørende kunngjorte vilkår for prosjekttilskudd.

Finansiering:

1. Budsjett for tiltaket
2. Informasjon som sannsynliggjør at prosjektet ikke vil kunne realiseres uten omsøkt tilskudd
3. Planlagte finansieringskilder for prosjektet/tiltaket
 - Omsøkt beløp
 - Øvrige finansieringskilder, herunder mottatt eller omsøkte midler fra andre offentlige myndigheter (eller planer om å søke)
 - Søkers egenandel
 - Eventuelle andre inntektskilder.

Søknader som ikke inneholder påkrevde opplysninger, vil som hovedregel ikke bli behandlet. I særlige tilfeller kan støtte gis uten forutgående søknader, dersom opplysningene og kravene til prosjekttilskudd over er ivaretatt på egnet vis.

8. Tilskuddsbrev

Etter innvilget søknad vil søker motta et tilskuddsbrev som beskriver følgende:

- formål og hva slags tiltak tilskuddet forutsettes benyttet til tilskuddsbeløp
- eventuelle vilkår for bruken av midlene og eventuell frist for mottakeren til å akseptere vilkårene
- utbetalingsordning
- krav til rapportering

- eventuelt krav til revisorattestasjon med revisors kontrollpunkter/særattester
- kontrolltiltak som kan bli iverksatt, med henvisning til bevilgningsreglementet § 10 annet ledd
- mulige reaksjonsformer dersom mottaker ikke opptrer i samsvar med forutsetningene for tilskuddet

8.1 Generelle betingelser for tilsagnet

Tilskuddsmottaker er ansvarlig overfor departementet for at bestemmelsene i tilskuddsbrev og de generelle vilkår overholdes, herunder at:

- tilskudd brukes i samsvar med det formål og forutsetninger som fremgår av tilskuddsbrevet
- endringer i grunnlaget for tilskuddet bare kan foretas etter forutgående skriftlig henvendelse til og samtykke fra departementet
- eventuelle samarbeidspartnere er kjent med vilkårene for tilskuddet.

9. Avslag

Prosjekttilskudd er ikke rettighetsbasert. Søker har ikke krav på tilskudd selv om alle forutsetninger for å få tilskudd er oppfylt.

Søknad om støtte avslås når:

- søknaden ikke oppfyller tildelingskriterier og/eller målet for ordningen
- søknaden ikke kan prioriteres innenfor ordningens økonomiske ramme
- søknaden mangler påkrevde opplysninger
- mottaker ikke har akseptert eventuelle vilkår som er satt for at tilskudd skal kunne utbetales
- tidligere tildelinger er brukt i strid med forutsetningene, herunder om søker har unnlatt å sende inn rapporter, regnskap, ev. revisorbekreftelse mv.

Søker skal orienteres om vedtak om avslag med opplysninger om klageadgang, jf. punkt 11.

10. Bortfall av tilskudd

Dersom tilskuddet ikke er utbetalt, kan tilsagnet bortfalle dersom

- mottaker ikke aksepterer vilkårene departementet setter for tilskuddet
- organisasjonen eller samarbeidet opphører
- tiltaket er vesentlig endret i forhold til beskrivelsen i søknaden
- departementet blir kjent med at tilskuddsmottaker opptrer i strid med målsettingen for tilskuddsordningen eller vilkår for tilskuddet.

Utbetalt tilskudd kan kreves tilbakebetalt dersom

- det er utbetalt på grunnlag av uriktig informasjon fra søker
- tildelingen er brukt til andre formål enn forutsatt eller bryter med vesentlige vilkår
- mottaker ikke kan benytte tilskuddet innen rimelig tid
- det er utbetalt støtte som blir funnet å være i strid med EØS-avtalens regelverk med tillegg av rente basert på markedsrente, jf. § 5 i forskrift om offentlig støtte.

Dersom departementet har reist krav om tilbakebetaling og fristen for tilbakebetaling er gått ut, kan departementet vurdere om retningslinjer for Finansdepartementets fastsettelse av rentesats for forsinkelsesrente bør benyttes.

11. Tidsfrister og klageadgang

Innkomne søknader behandles etter at søknadsfristen utløper.

Vedtaket kan påklages etter forvaltningsloven kap. 6. Klagefrist er tre uker fra tidspunkt for underretning om vedtak, jf. forvaltningsloven § 29.

12. Evaluering

Eventuelle evaluering av prosjekttilskudd vil bli besluttet etter en vurdering av kvaliteten på øvrig styringsinformasjon, risiko og vesentlighet samt kost/nytte betraktninger. Om ikke tidligere, legges det opp til at prosjektet evalueres i 2027